

Korona og likestilling

Hva skjer med likestillingen under en uforutsigbar pandemi med strenge koronatiltak, hjemmekontor, hjemmeskole og stengte fritidsaktiviteter? I Likestillingssenterets undersøkelse fra 2020 viser det seg at kjønnsrollene forsterkes.

Direktør
Goro Ree-Lindstad
Likestillingssenteret på Hamar

Likestilling har bidratt til å endre det norske samfunnet. Avstanden mellom menns og kvinners ressurser, makt og muligheter er vesentlig redusert i løpet av noen få tiår. I 1972 var avstanden mellom sysselsatte menn og kvinner på over 30 prosentpoeng, i dag er den på om lag fem. Samtidig er det fortsatt kjønnsforskjeller i å delta, ha tilgang på ressurser, makt og innflytelse på en rekke områder. Mye er oppnådd, men Norge har fortsatt likestillingsutfordringer. Hvordan har Covid-19 ført til endringer i arbeids- og familieliv?

Det er mange sider ved koronaen vi ikke vet konsekvensen av, og det publiseres jevnlig rapporter om ulike sider av pandemien, og om hvordan det påvirker oss. Forutsetninger, muligheter og våre holdninger har endret seg underveis med Covid-19.

Kvinner tar tyngre tak

Likestillingssenterets undersøkelse viser at Covid-19 har hatt konsekvenser for likestillingen i hjemmet. Kvinner bruker mer tid på oppgaver knyttet til hjemmet etter 12. mars 2020. Nesten halvparten av både kvinner og menn svarer at de mener de deler ansvaret for husarbeid, innkjøp og matlaging likt, men undersøkelsen viser at det i praksis ikke er slik. Kvinner tar hovedansvar for alt som har med hjem og barn å gjøre, unntatt vedlikehold og reparasjoner. Både kvinner og menn oppgir å bruke mer tid på arbeid i hjemmet, men kvinnene oppgir at de har *økt tidsbruken*

Likestillingssenteret – undersøkelse

Likestillingssenteret på Hamar (www.likestillingssenteret.no) har undersøkt hva koronatiltakene betyr for oss, sett i et likestillingsperspektiv, og har publisert rapporten «*Likestilling i koronatider – hvem gjør hva?*». 730 personer deltok i undersøkelsen, 34 prosent menn og 47 prosent kvinner, 46 prosent hadde barn, 54 prosent hadde ikke. Flere kvinner enn menn som deltok i undersøkelsen jobbet deltid, mens flere menn enn kvinner hadde hjemmekontor eller var permittert. Undersøkelsen ble gjennomført av Opinion i begynnelsen av uke 17 i 2020 blant et representativt utvalg av norske par i alderen 18–70 år.

mye. Det eneste både kvinner og menn bruker mindre tid på, er innkjøp og kjøring til ungenes fritidsaktiviteter. Undersøkelsen viser at i krisetider forsterkes kjønnsrollene.

Et interessant funn i undersøkelsen er at om kvinner jobber fulltid, deltid eller er arbeidsledig, ikke er avgjørende for om de bruker mer tid på husarbeid. «Undersøkelsen viser at kvinner gjør mer hjemme selv når partneren har hjemmekontor eller er permittert, uavhengig av om kvinnene jobber hjemmefra eller er arbeidsledige.» Mannens arbeidssituasjon påvirker altså arbeidsfordelingen hjemme mer enn kvinnens. Satt på spissen kan det se ut som at selv om mannen er hjemme, kan det føre til merarbeid for partneren.

For barnefamiliene skulle vi kanskje tro at avlyste fritidsaktiviteter ville frigjøre tid, men det viser seg at mange har gjort helt andre erfaringer. Hjemmeskole, trening og musikkøvelser på Teams krever mer innsats fra foreldrene enn kjøring og henting. Oppfølgingen av barnas fritidsaktiviteter blir annerledes, og det påvirker foreldrenes tid. Selv om begge foreldrene hadde hjemmekontor, viser en undersøkelse fra Fafo i april 2020 at kvinnene tok hovedansvar for oppfølging av barnas skolearbeid. Slik forsterker Covid-19 kjønnsforskjellene i arbeidsfordelingen hjemme.

Påvirker arbeidslivet

Rundt 80 prosent av norske arbeidstakere har fått sin arbeidssituasjon vesentlig påvirket av koronasituasjonen. Å ha hjemmekontor er det mest vanlige. Ikke

I Likestillingssenterets undersøkelse fra første halvdel av 2020 viste det seg at koronatiltakene bidro til å forsterke kjønnsrollene.

alle har yrker hvor det er mulig å ha hjemmekontor. Arbeidstakere med høy utdanning er overrepresentert blant de som kan jobbe hjemmefra.

Med hjemmekontor og hjemmeskole viskes grensene mellom jobb, familie og fritid ut. Mindre likestilling i hjemmet kan også påvirke arbeidsliv og karriere. Hvis det befester seg som en forventning at kvinner skal ta større tak hjemme enn mannen, da blir det mer krevende for kvinner også å ha en karriere. Det er viktig at både kvinner og menn er bevisste på at likestilling i hjemmet og likestilling i arbeidslivet er knyttet sammen.

Forsterkes kjønnsrollene med hjemmekontor?

Økt bruk av hjemmekontor kan bidra til en bedre jobb-hjem-balanse. Vi får

større frihet til å planlegge og organisere arbeidshverdagen, og digitale løsninger har gjort det mulig å delta i jobbrelaterte aktiviteter. Mer bruk av hjemmekontor og mindre tid på arbeidspendling har frigjort tid og gitt oss fleksibilitet til å kombinere arbeid med andre oppgaver i hverdagen.

På den annen side kan økt bruk av tid hjemme føre til at skillene mellom lønnet og ulønnet arbeid viskes ut, og forsterke kjønnsforskjellene som allerede eksisterer i bruken av tid på husholdsarbeid. Noe undersøkelsen til Likestillingssenteret viser.

Arbeidsfordelingen i hjemmet med korona-hjemmekontor kan være en kritisk test på hvor robust likestillingen er i praksis. Er det fars jobb som

får forkjørsrett når prioriteringen om hvem som skal få ta et viktig jobb-møte, når barna må følges opp på hjemmeskole eller legges?

Det spennende er hva som vil skje når mange nok har tatt koronavaksinen til at samfunnet kan begynne å normaliseres igjen. Går vi tilbake til slik det var 11. mars 2020, eller har vanene og måten vi lever på endret seg for lang tid fremover? Vil vi klare å unngå at den ene part i parforholdet ikke blir trippelarbeidende? Det kan foreløpig ingen svare på, men fra et likestillingsståsted er det grunn til bekymring om utviklingen fortsetter når samfunnet åpner opp igjen.

Kryssord (se løsning side 31)

				FÅR MANGE BEDRIFTER I DISSE TIDER	ADELS-TITTEL			GRESK GUD-INNE	FANTA-SIER	ROMERTALL IO PAR	
						GRESK BOK-STAV					
					DYRE-HAGE KORONAEN ER DET			MANGE STENNER TRE-SORT			
										KRIT-IKK. KLANDER	
				0,981 BAR			HUN ER DIREKTØR I REVISOR-FORENINGEN	JORD-BRUKS-REDSKAP			
VANDRE		LÆREN OM KLASSIFIS-ERING	NORSK FLY-STASJON MØRENE			VOGUE					
FAR-LIGE	STERK	FLATE-MÅL FROSSET VANN		GRUNN-STOFF	ROMERTALL 50	OSS		GUMMI-LIST KONGE-NAVN			
						PREPO-SISJON	TUR				
TAR UT LAST					LENGDE-MÅL MYR-PLANTE		OM-RÅDE				
							SDJARM				
		SKRED						SØK			
			MUSIKK-SÅNGER ROMERTALL 2000			BE-SLUTT			ROMERTALL 5		
EVA'S MANN				BILKJ. TEGN ØSTERRIKE	KJ. TEGN KALIAM			BIBELSK STAMME			
HJENT SVING I TRAFIKKEN						PLANTE					

Kryssordforfatter: Rolf Bangseid